

Sofias skatter: Del II
Sofia Linder, Skattebetalarnas chefekonom, guidar dig rätt i skattedjungeln.

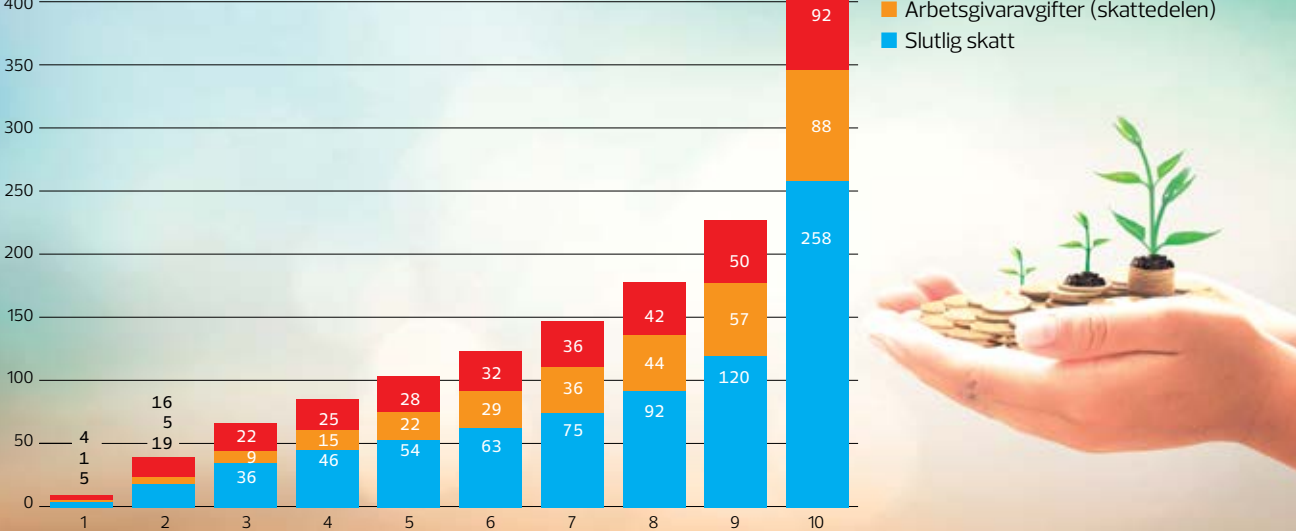

1. VAD?
→ **INKOMSTKLYFTORNA** i Sverige har ökat sedan 1990-talet. De senaste årens ökning har lett till en tilltagande debatt om ojämlikhet och att en liten grupp blir allt rikare. Vår finansminister hävdar att klyftorna nu är extrema och att den onda roten är de ökade kapitalinkomsterna. Regeringens lösning för att utjämna klyftorna är att "rika" ska bidra mer genom hårdare kapitalbeskattning. Men är klyftorna så stora och allvarliga? Betalar de "rika" för lite i skatt? Och vem är egentligen rik?

INKOMSTKLYFTOR – ÄR DET ETT PROBLEM?

Tiondelen med högst inkomster finansierar en dryg tredjedel av välfärden.

Skattebetalningar per inkomstdel 2018, miljarder kronor

Källa: Svenskt Näringsliv, SCB/FASIT. I slutlig skatt ingår inkomstskatterna på arbete och kapital och de avdrag som kan göras från inkomstskatterna. Arbetsgivaravgifterna är bara inkluderade till den del de inte ger rätt till förmåner.

2.

HUR?

→ **INKOMSTSPRIDNING, ELLER EKONOMISK OJÄMLIKHET**, mellan olika typer av hushåll mäts med måttet ekonomisk standard som tar hänsyn till den disponibla inkomsten i förhållande till hushållets sammansättning. En annan metod är ginikoefficienten som mäter hur de disponibla inkomsterna fördelas över befolkningen över tid och mellan länder. Den har ett värde mellan noll och ett, maximal ekonomisk jämlikhet och total ojämlikhet. Båda metoderna baseras på hushållens samtliga inkomster, efter skatter och transfereeringar. Men det finns brister. Exempelvis fångas inte andra omfördelningseffekter upp som sker via den skattefinansierade välfärden, som skola och sjukvård. När värdet av väl-

färdstjänster beaktas minskar inkomstskillnaderna i Sverige med 20 procent enligt regeringens egna siffror. Det är även viktigt att beakta att ginikoefficienten också påverkas av konjunkturen. Drabbas ett land av en ekonomisk kris eller lågkonjunktur sjunker den och är konjunkturen stark ökar den. Mellan 1995 och 2017 har ginikoefficienten ökat från 0,23 till 0,32 (en ökning med 40 procent). Men i förhållande till andra europeiska länder har Sverige en relativt jämn inkomstfördelning och klyftorna är fortfarande små jämfört med de flesta OECD-länderna. Det medför att mycket små reella förändringar ger en stor procentuell förändring. Jämförelseåret 1995 är också ett år som präglas av sviterna efter 1990-talskrisen vilket bör beaktas.

3.

VARFÖR?

→ **ALLA INKOMSTGRUPPER** i Sverige har fått en ökad ekonomisk standard sedan 1995. De växande klyftorna beror inte på ökade löneskillnader utan på att kapitalvinsterna ökat, som en följd av stigande bostadspriser och aktiekurser. Därtill har inkomsttillväxten varit kraftig i den yttersta toppen av inkomstfördelningen och långsammare i den nedersta delen. Synar vi statistiken är det den rikaste hundradelens inkomster som ökat mest. Intressant är dock att fyra av tio personer av dem som tillhör denna toppprocent gör ett tillfälligt gästspel tack vare mycket höga inkomster ett enskilt år enligt regeringens *Fördelningspolitiska redogörelse*. I denna grupp är personer över 65 år kraftigt överrepresenterade, som sålt sin bostad och realiserar en värdeökning som byggts upp under decennier med både stigande fastighetspriser och inflation. De flesta blir inte "rikkare" eftersom de i regel måste köpa en ny bostad. Endast en tredjedel av den översta procenten i inkomstoppen är varaktiga toppinkomsttagare. 2017 var bostadsvinsterna mer än dubbelt så stora som vinsterna på aktier och värdepapper.

I den nedersta tiondelen av inkomstskalan beror den långsammare inkomsttillväxten bland annat på att transfereringar utgör en större andel av inkomsterna (justeras efter prisutvecklingen medan reallönerna ökat snabbare). Här spelar även den demografiska strukturen in. I gruppen finns unga studerande och allt fler utrikesfödda. Många utrikesfödda har stora svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden vilket medför att det stora flyktmottagandet, åtminstone på kort sikt, bidrar till ökade klyftor. Den allvarligaste klyftan i samhället är mellan de som har jobb och de som saknar jobb.

4.

EFFEKT/PROBLEM

→ **GIVETVIS FINNS DET** allvarliga problem relaterade till stora klyftor. En hårdare kapitalbeskattning kan statistiskt öka jämlikheten men löser inte problemen. Dels för att de svenska kapitalskatterna ligger relativt högt i en internationell kontext, men inte minst för att konsekvenserna av en hårdare beskattning riskerar att förvärra problemen och göra Sverige fattigare. Klyftorna kan enbart bekämpas genom en bättre integration och en politik som gör att fler kommer i riktiga jobb och som stärker svensk konkurrenskraft.

Att höja kapitalskatterna är skadligt och påverkar såväl sparande som investeringar, jobbskapande och tillväxt. Avskaffandet av förmögenhetsskatten samt arvs- och gåvoskatten har bidragit till ökade klyftor eftersom kapital stannar i Sverige. Under 1970- och 80-talen flydde entreprenörer Sverige och kapital strömmade ut ge för att investeras utomlands. Därför avskaffades dessa skatter och framgångsrika företagare och kapital kom tillbaka och beskattas här. Att återinföra dessa skatter skulle skada svensk ekonomi och göra oss alla fattigare.

Bidrar då "rika" med för lite i skatt? Diagrammet till vänster visar att tiondelen med de högsta inkomsterna finansierar mer än en tredjedel av den offentliga sektorn och femtedelen med högst inkomst står för nästan hälften av alla skattebetalningar...

”

Den allvarligaste

klyftan i samhället är mellan de som har jobb och de som saknar jobb.